

Ημερομηνία και ώρα	09.04.2021, 14.00 – 16.00
Θέμα	• 2 ^η Διαδικτυακή Συνάντηση της Συμβουλευτικής Ομάδας Εργασίας της πλατφόρμας «Ενέργεια»
Οργανωτής	ΓΓΕΚ
Τόπος	Τηλεδιάσκεψη
Τύπος αρχείου	Πρακτικά συνάντησης

Συμμετέχοντες

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	<p>Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΓΕΚ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λουΐζα Παπαμικρούλη (Υπεύθυνη ΣΟΕ) • Δρ. Αντώνης Γυπάκης • Βασίλης Γογγολίδης • Μιχαήλ Κώτσιας • Δρ. Μάριος Κόνιαρης <p>Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓΒ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αργυρίου Αθανάσιος, Στέλεχος του Τμήματος Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας, Βελτίωσης της Ανταγωνιστικότητας & Πρόσβασης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στους Χρηματοπιστωτικούς Θεσμούς, εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας • Τσόμπου Γεωργία, Προϊσταμένη του Τμήματος Αξιολόγησης & Υποστήριξης Πολιτικών Επιχειρηματικής Καινοτομίας & Επιχειρηματικής Αριστείας, εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας
Εκπρόσωποι φορέων/ Υπουργείων	<p>ΥΠΕΝ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημήτρης Αλεξόπουλος <p>ΣΕΒ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μιχάλης Βερροϊόπουλος – ΣΕΒ/ ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ • Γιάννης Αντωνόπουλος – ΣΕΒ/ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ • Βασίλης Κατσαντώνης – Υποστήριξη ΣΕΒ
Εμπειρογνώμονες /Μέλη της ΣΟΕ:	<ul style="list-style-type: none"> • Κακαράς Εμμανουήλ, Καθηγητής, ΕΜΠ • Καρύτσας Κωνσταντίνος, Προϊστάμενος ΑΠΕ, Κ.Α.Π.Ε. • Κυπαρίσσης Κωνσταντίνος, Δ/νση Μελετών, ΔΕΗ Α.Ε. • Παπακωνσταντίνου Δημήτριος, Στέλεχος ΔΕΔΔΗΕ, Διαχειριστής του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας • Παχνός Μιχαήλ, Τμήμα Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, MOTOR OIL • Δρ. Χριστοφόρου Λουκάς, Επόπτης Γραφείου Πειραματικής Φυσικής, Ακαδημία Αθηνών • Δρ. Στούμπος Αθανάσιος, Δ/ντης Ινστιτούτου Πυρηνικών και Ραδιολογικών Επιστημών και Τεχνολογίας, Ενέργειας και

	Ασφάλειας, ΕΚΕΦΕ «Δ»
Λοιποί συμμετέχοντες:	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπρόσωποι του Συμβούλου (PLANET A.E.) <ul style="list-style-type: none"> ○ Ραφαήλ Κουμερή ○ Χρυσός Μακράκης Καραχάλιος ○ Δρ. Κωνσταντίνος Τσινίκος

1 ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

14:00-14:10	Έναρξη , Δρ. Α. Γυπάκης, Προϊστάμενος Τμήμ. Σχεδιασμού και Προγραμματισμού ΓΓΕΚ
14:10-14:40	Συνοπτική παρουσίαση αποδελτιωμένων απαντήσεων επί των ερωτηματολογίων από τη Συντονίστρια της πλατφόρμας, Λ. Παπαμικρούλη, στέλεχος Τμήμ. Σχεδιασμού και Προγραμματισμού, ΓΓΕΚ
14:40-15:40	Τοποθετήσεις/ Συζήτηση , Μέλη της Συμβουλευτικής
15:40-16:00	Σύνθεση, Επόμενα Βήματα , Λ. Παπαμικρούλη, στέλεχος Τμήμ. Σχεδιασμού και Προγραμματισμού, ΓΓΕΚ & Δρ. Α. Γυπάκης, Προϊστάμενος Τμήμ. Σχεδιασμού και Προγραμματισμού ΓΓΕΚ

2 ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

2.1 1ο Μέρος: Καλωσόρισμα και οριζόντιες κατευθύνσεις

Η διαδικτυακή συνάντηση ξεκίνησε με σύντομο χαιρετισμό από την κα. Λ. Παπαμικρούλη, συντονίστρια της ΣΟΕ του τομέα της Ενέργειας. Τον χαιρετισμό συνέχισε ο κ. Αντώνης Γυπάκης, Προϊστάμενος Δ/σης Σχεδιασμού & Προγραμματισμού Πολιτικών & Δράσεων Έρευνας & Καινοτομίας, ΓΓΕΚ προς όλους τους συμμετέχοντες της ΣΟΕ, τονίζοντας ότι κατά τις 2^{ες} συναντήσεις των ΣΟΕ η συζήτηση θα πρέπει να επικεντρωθεί στην οριστικοποίηση των περιοχών παρέμβασης του τομέα για την προετοιμασία του κειμένου της Εθνικής Στρατηγικής, ενώ θα πρέπει να αναφέρονται οι θεματικές προτεραιότητες ενδεικτικά και όχι με λεπτομέρεια.

2.2 2ο Μέρος: Συνάντηση ΣΟΕ / Παρουσίαση – Συζήτηση – Συμπεράσματα – Ενέργειες

Στη συνέχεια η κα Λουίζα Παπαμικρούλη παρουσίασε μια αρχική σύνθεση/ομαδοποίηση των αποδελτιωμένων απαντήσεων επί των ερωτηματολογίων που στάλθηκαν από τα μέλη της ΣΟΕ. Ειδικότερα η παρουσίαση αναφέρθηκε στα εξής:

1. Θεματικές προτεραιότητες ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος
2. Αλυσίδες αξίας που θα ενδυναμωθούν μέσω της ανάπτυξης καινοτομιών
3. Επίπεδο εξειδίκευσης θεματικών προτεραιοτήτων, Περιοχές Παρέμβασης (2^ο επίπεδο) με παρατηρήσεις για την πρόσθεση/ αναδιατύπωση/ ενοποίηση/ αφαίρεση και Προτεραιοτήτων (επίπεδο 3)
4. Διατομεακές προσεγγίσεις
5. (Επανα)κατάρτιση / αναβάθμιση δεξιοτήτων
6. Κριτήρια επιλογής θεματικών προτεραιοτήτων
7. Συμπεράσματα & διαμόρφωση του πίνακα θεματικών παρεμβάσεων.

Στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών της ΣΟΕ, από την οποία σημειώνονται τα εξής:

- Θα πρέπει να διατρέχουν όλον τον τομέα οι έννοιες της κλιματικής ουδετερότητας και της της προστιθέμενης αξίας προς την κατεύθυνση της αύξησης της ενεργειακής αυτονομίας της χώρας. Κρίνεται απαραίτητη η εισαγωγή ενός σχετικού κειμένου στο κείμενο της ΕΣΕΤΑΚ.
- Τονίστηκε η σημασία των TRL (Βαθμός Τεχνολογικής Ετοιμότητας) τόσο στη διαμόρφωση όσο και στην αξιολόγηση των προτάσεων. Θα πρέπει να υπάρχει μια γενική στόχευση, που μπορεί να προσδιορίζεται και από την πρόσκληση. Οι βασικοί όροι που χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενες προκηρύξεις όπως: βασική / εφαρμοσμένη / πειραματική / βιομηχανική έρευνα απεικονίζουν στην ουσία κάποια εύρος βαθμών TRL, και το ερευνητικό βάθος της πρότασης.

Αναφέρθηκε ότι και οι επτά περιοχές παρέμβασης είναι περιεκτικές (7.1 – 7.7). Ωστόσο η 7.1 θα μπορούσε να τροποποιηθεί ώστε να περιλαμβάνει και την εξοικονόμηση ενέργειας με πιθανό τίτλο: *7.1 Ενεργειακή αποδοτικότητα και εξοικονόμηση*. Η 7.3 περιλαμβάνει και την περιοχή παρέμβασης *7.8 – Ενέργεια και Νερό που έχει προταθεί*. Η περιοχή παρέμβασης *7.10 – Τεχνολογίες λιθίου* δεν συμβαδίζει μάλλον με την Ευρωπαϊκή ορολογία, και θα έπρεπε να υπόκειται στις *Τεχνολογίες Συσσωρευτών / Μπαταριών*. Η περιοχή παρέμβασης που προτάθηκε *7.11 – Βιομηχανική Συμβίωση και μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα* ήδη περιλαμβάνονται στις ήδη υπάρχουσες περιοχές παρέμβασης. Η περιοχή παρέμβασης *7.12 Έξυπνες πόλεις μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης* θα μπορούσε να μετονομαστεί σε *Έξυπνες κοινότητες / πόλεις μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης* ώστε να χρειάζεται να γίνει μέσω ολοκλήρωσης (integration) πολλών από τις άλλες τεχνολογίες που αναφέρονται ήδη, και η ολοκλήρωση αυτή γενικότερα είναι κάτι που χρειάζεται χωρίς να είναι προφανής ο τρόπος που θα γίνει. Η περιοχή παρέμβασης 7.4 θα μπορούσε να μετονομαστεί σε *7.4 – Αποθήκευση ενέργειας και να εξειδικεύεται εντός της παρέμβασης σε θεματικές προτεραιότητες*.

- Σημαντική παράμετρος που δεν υπήρχε κατά την τρέχουσα προγραμματική 2014 – 2020 αποτελεί η απολιγνιτοποίηση. Επομένως ο τρόπος που θα προστεθεί στον τομέα είτε ως περιοχή παρέμβασης είτε με μορφή επιμέρους θεματικών προτεραιοτήτων χρήζει διευκρίνισης και ανάλυσης και να μελετηθεί το πιθανό εύρος του ερευνητικού ενδιαφέροντος στον τομέα αυτό. Σημαντικό είναι να έχουμε ένα άνοιγμα σε δράσεις εμβληματικού χαρακτήρα αντίστοιχες με αυτές που κάνει το πρόγραμμα Coal and Steel σε R&D και όχι μόνο στο Ταμείο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (π.χ. Επαναχρησιμοποίηση / ανάπτυξη στα υπάρχοντα ορυχεία μονάδων αντλησιοταμίευσης, επαναχρησιμοποίηση υπαρχουσών υποδομών για εισαγωγή εναλλακτικών καυσίμων, καινοτόμες λύσεις για τηλεθέρμανση, κ.ά. Γενικά εκμετάλλευση των stranded assets).
- Έγινε αναφορά επίσης σε μία περιοχή παρέμβασης που θα έπρεπε να περιλαμβάνεται στη λίστα, ήτοι: *Ενεργειακή αυτονομία της Ελλάδας*. Η ενεργειακή αυτονομία βέβαια υπόκειται μάλλον στην ενεργειακή αυτονομία της Ευρώπης όπως έχει ανακοινωθεί. Επίσης πρέπει να διευκρινιστεί ο τρόπος που θα συντονιστεί μία συζήτηση για την *Ενέργεια* και τις *Μεταφορές* (Ναυτιλία, ηλεκτροκίνηση, σιδηρόδρομοι, κ.ά.) γιατί αποτελεί περιοχή παρέμβασης διατομεακή όπως και η περιοχή παρέμβασης *7.9 – Απόκριση της ζήτησης*. Η απόκριση της ζήτησης μαζί με τον ενεργό καταναλωτή (νοικοκυριό ή επιχείρηση) θα μπορούσε να συγχωνευθεί σε μία περιοχή παρέμβασης με πολλές πιθανές επιμέρους προτεραιότητες. Θα μπορούσε να μετονομαστεί σε *Ευελιξία – Απόκρισης της ζήτησης – Διεσπαρμένη παραγωγή* ή μόνο *Ευελιξία*. Οι Μεταφορές είναι μία εκ των τριών συνιστωσών της ευελιξίας αλλά μπορούν να παραμείνουν οι Μεταφορές είτε ως περιοχή παρέμβασης είτε ως θεματική προτεραιότητα. Η ευελιξία ως έννοια περιέχει τα πάντα γύρω από τον prosumer. Στο ΕΣΕΚ η *Ενέργεια και Μεταφορές* και η *Ενέργεια και Ναυτιλία* (αποτελεί εθνική πολιτική) δεν εμπεριέχονται στον ίδιο τομέα, οπότε πρέπει να αναλυθεί περαιτέρω για τον αν η *Ενέργεια και Ναυτιλία* θα μπορούσε να ενσωματωθεί στο *Ενέργεια και*

Μεταφορές για οικονομία χώρου. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή στον τίτλο της περιοχής παρέμβασης καθώς ο τίτλος θα δώσει τον τόνο.

Τα εναλλακτικά καύσιμα ίσως θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε αυτήν την περιοχή παρέμβασης και αποτελούν ένα niche market. Όσον αφορά τις διατομεακές παρεμβάσεις ίσως θα μπορούσαν να γίνουν κοινές προσκλήσεις ώστε να καλυφθούν όλοι οι τομείς που περιλαμβάνονται, κάτι όμως που θα αναλυθεί λεπτομερειακά σε μεταγενέστερο στάδιο.

Οι εμπειρογνώμονες θα μπορούσαν να συζητήσουν πώς και εάν οι περιοχές παρέμβασης 7.4, 7.6 και 7.8 μπορούν να συνδυαστούν.

- Μεγάλη διατομεακή προσέγγιση αποτελεί η *Ενέργεια* και *ΤΠΕ*. Υπάρχουν προτάσεις στα δίκτυα στο Horizon που δύνανται να ενταχθούν και στους δύο τομείς, οπότε πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στην αντιμετώπιση της διατομεακότητας.
- Σχετικά με το 3^ο επίπεδο της διάρθρωσης αναφέρθηκε ότι θα ήταν χρήσιμο και σίγουρα μπορεί να διαμορφώνεται και στη συνέχεια ώστε εάν παραληφθεί κάτι τώρα να συμπεριληφθεί σε ένα μεταγενέστερο στάδιο. Σχετικά με το περιεχόμενο οι θεματικές προτεραιότητες θα ήταν συνετό να συμβαδίζουν αφενός με το Clean Energy Package και τις κατευθύνσεις του ρυθμιστικού αυτού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. απόκριση της ζήτησης, κ.ά.), αφετέρου και ως χώρα να εστιάσουμε στα δύο μεγάλα χρηματοδοτικά εργαλεία, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ταμείο Ανάκαμψης. Οπότε, δράσεις και προτάσεις που στοχεύουν στην κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών αυτών των δύο ταμείων θα είναι επιθυμητές. Παρ' όλα αυτά τα χρηματοδοτικά εργαλεία θα εξετασθούν λεπτομερώς σε μεταγενέστερο στάδιο, ενώ η προτεραιοποίηση των περιοχών παρέμβασης αποτελεί πρώτιστος στόχος σε αυτό το στάδιο για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής και έπειτα θα ακολουθήσει η προτεραιοποίηση των θεματικών προτεραιοτήτων.
- Γίνεται να τοποθετηθούν μερικές ενδεικτικές θεματικές προτεραιότητες για να στηρίξουν την προτεινόμενη προσθήκη / ενσωμάτωση / αναδιατύπωση / απαλοιφή των περιοχών παρέμβασης.

Ολοκληρώνοντας τη συζήτηση, τα συμπεράσματα και οι επόμενες ενέργειες είναι τα ακόλουθα:

1. Θα ετοιμασθεί αρχείο από την κα Λουίζα Παπαμικρούλη με τις περιοχές παρέμβασης (2^ο επίπεδο) με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στα ερωτηματολόγια καθώς και την ανταλλαγή απόψεων κατά τη 2η συνάντηση της ΣΟΕ και θα σταλεί στα μέλη για προτεινόμενη διαμόρφωση/σχόλια/αλλαγές. Εντός δέκα ημερών θα συμφωνηθεί η τελική της μορφή γραπτώς από τα μέλη της ΣΟΕ.
2. Θα ακολουθήσει η 3^η συνάντηση της ΣΟΕ (έως 23 – 26 Απριλίου) προκειμένου να συζητηθούν ξανά οι περιοχές παρέμβασης (2^ο επίπεδο) καθώς και οι ενδεικτικές προτεραιότητες (3^ο επίπεδο). Η προσέγγιση των προτεραιοτήτων (3ου επιπέδου) δεν χρειάζεται να είναι περιοριστική/ εξαντλητική σε αυτή τη φάση κατά την προετοιμασία του κειμένου Στρατηγικής και θα μπορεί να εξειδικεύεται ανάλογα με το χρηματοδοτικό εργαλείο.
3. Η σύνθεση συναινετικού κειμένου επί των προτεινόμενων παρεμβάσεων και προτεραιοτήτων, η οποία θα πρέπει να ολοκληρωθεί στις αρχές Μαΐου (όπως το Παράρτημα 2 της Στρατηγικής 2014-2020).